

Åbningstale til ferniseringen af *Life-boats. En sejlede skulpturel installation i beton.* af Else Marie Bukdahl

Udstilling af kunstneriske og skibstekniske forarbejder i Utzon Center,
22. maj til 1. august 2010.

Skulptøren Marit Benthe Norheim har i mere end 4 årtier skabt en fascinerende perlerække af snart store, snart små projekter i de offentlige rum i både Skandinavien og i England. Samtidig har hun deltaget i adskillige udstillinger i Danmark og i udlandet, hvor hun har præsenteret mange overraskende kunstnerisk overbevisende værker. De skulpturer, som hun har placeret på pladser, ved havnefronter, på gader og stræder samt i skoler og kirker har afdækket glemte erindringsspor, etableret nye dialoger med omgivelserne og med alle dem, der betragter dem. Det viser f. eks. to af hendes monumentale skulpturer – *Fruen ved Havet*(2001) i Sæby og *Rottejomfruen* (2006) i Skien - på en meget overbevisende måde. Hertil kommer, at de også har givet det sted, hvor de er placeret en ny identitet og er kommet til at fungere som vartegn.

I 2008 skabte hun et originalt og udtryksmættet projekt, der fik omverdenen til at spærre øjnene op. Hun transformerede fem slidte campingvogne til fem bevægelige skulpturer, der blev formet som kvinder. De repræsenterer forskellige aspekter af vor historie og vort dagligliv. Det drejer sig om *Maria Beskytterne*, *Bruden*, *Flygtningen*, *Campingmama* og *Sirenen*. Inde i campingvognene er der skulpturer, relieffer, fotografier og en meget udtrykfuld musik, der er snart skabt, snart redigeret af den kendte norske komponist Geir Johnson.

Selv de meget store værker har Marit Benthe Norheim modelleret i beton med sine egne hænder. Det er derfor, at det på en forunderlig måde er lykkedes hende at skabe figurer, der er gennemstrømmet af et intenst liv, forskellige former for bevægelse og et kontrastrigt følelsesliv, der appellerer stærkt til beskueren.

Når vi i dag står i Utzon Centret og ser på Marit Benthe Norheims skulpturer, hvor betonen er omformet til at udtrykke livgivende processer, kommer man til at tænke på, hvad den i dag verdensberømte arkitekt Jørn Utzon udtalte i 1948 om arkitektens forhold til sine omgivelser og sit materiale:

” For at Arkitekten kan arbejde suverænt med sine midler maa han experimentere, dyrke Øvelser som Musikeren sine Skalaer, Øvelser med (..) Farvesammensætninger, Lys og Skygge etc., han maa sanser intenst og i det hele opøve sine formdannende Evner. Det kræver indlevelse i Materialerne (..) man maa blive eet med sine materialer og kunne udforme og anvende dem i Overensstemmelse med deres væsen. (..) At være i Kontakt med Tiden, med Omgivelserne, at se inspirationen i selve opgaven er en nødvendighed for at kunne oversætte Opgavens Krav til et arkitektonisk sprog.”¹[1]

Hvis man skal have mulighed for at udvide sin forståelse af skulpturens oplevelsesgivende og betydningskabende evne er det vigtigt, at man har kunnet møde dem i naturen eller i byrummet, således at man har kunnet se, hvorledes netop skulpturværker bearbejder, forholder sig til og ændrer

det rum, de er placeret i. Billedhuggerkunsten kan markere nye mellemrum, men også fastholde allerede eksisterende sammenhænge og formidle nye oplevelser og visioner. Sådan virker Marit Benthe Norheims skulpturer.

Gennem *Campingkvinderne* på hjul og det nye projekt, *Life-boats*, der forhåbentligt snart bliver søsat, har hun skabt nye og overraskende muligheder for dialoger mellem kunsten og folket. Hun vil om et øjeblik selv præsentere det spændende *Life-boats-projekt* for jer. På de rejser på land, som *Campingkvinderne* allerede har foretaget, har de fået kontakt med mennesker, der måske hidtil ikke har haft blik for skulpturens særlige evne til at afdække nye spor i en kendt verden. For beskuerne oplever *Campingkvinderne på hjul* i et tidsforløb og derved inddrages de i et bevægeligt erfaringsrum, der giver anledning til nye uventede kunstoplevelser, der afslører nye orienteringer i deres hverdagsliv. De tre kvindefigurer, som skal blive til funktionelle både, er bestemt til at sejle i de europæiske kanaler og skabe nye forbindelser mellem dansk og international kunst og kultur og etablere kontakter med de mennesker, som de møder, når de besøger de forskellige havne. ”De sejlede kvindeskulpturer” rummer fortællinger og visualiserer værdier. Deres titler er ;”Mit skib er ladet med længsel”, ”Mit skib er ladet med liv” og ”Mit skib er ladet med minder.” Også til dette projekt har Geir Johnson skabt musik. Den fremhæver dets egenart og er med til at lokke beskuerne ind i ”de sejlede kvinders” tryllekreds, hvor der bliver skabt sammenhænge og dialoger, hvor der før var brud og tavshed. I denne tryllekreds bliver der skabt nye platforme for nye former for kulturelt samarbejde mellem de europæiske lande. Et sådant samarbejde, der bliver kombineret med en forståelse for kulturene i landene uden for Europa, bør i dag stå øverst på både kulturens og det politiske livs dagsorden. Både i Europa og uden for dets grænser, f. eks. i den arabiske verden og i Kina, bliver kunsten fremhævet som et velegnet middel til at bygge bro mellem forskellige kulturer og folkeslag. Der er blevet en større og større forståelse for, at kunsten er et særligt rum for eksperimenter og et sted, hvor erfaringer kan udtrykkes på måde, de ikke kan andre steder.

Vi er mange, der ønsker, at de tre både, der er formet som kvinder, og som har hver sin identitet og historie, kan bringe dette budskab ud i Europa gennem skulpturens magiske udtryksformer.

Else Marie Bukdahl, dr. phil.

Tidligere rektor for Det Kongelige Danske Kunstakademi.